

ПРИОРИТЕТИ В НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ПРЕЗ 2012 г.

През 2012 г. ние ще продължим националната политика на реформи, на основата на открито управление, диалог с всички партньори, контрол и отчет пред обществото, създаване на конкурентна среда за бизнеса, прозрачни правила и облекчаване на процедури и режими. Като резултат, от така провежданата през двугодишния мандат на правителството политика, повишаваме ефикасността на управлението на политиките за околната среда, ускоряваме изграждането на екологичната инфраструктура, подобряваме прилагането на екологичните изисквания и стандарти от бизнеса и контролната дейност, засилваме единдействието с местните власти и развитието на екологичната култура на обществото.

Политика: Подобряване на управлението на европейските средства за финансиране на дейности по опазването на околната среда

Приоритети/Дейности

С цел ускоряване на подготовката на инвестиционни проекти за финансиране от ОПОС планираме:

- ✚ Откриване на три процедури за набиране на проектни предложения по ОПОС (две процедури по Приоритетна ос 1 за сектор „Води” и една процедура по Приоритетна ос 2 за сектор „Отпадъци”).
- ✚ Сключване на договори с бенефициенти и извършване на плащания по ОПОС, като до края на 2012 г.:
 - по Приоритетна ос 1 „Води” договорените средства да нараснат от 1,4 млрд. лв. в момента, до 3,164 млрд. лв., а изплатените средства по проекти да достигнат 577,41 млн. лв. (към момента са 306,86 млн. лв.)
 - по Приоритетна ос 2 „Отпадъци” договорените средства да нараснат от 355,8 млн. лв. в момента, до 811,61 млн. лв., а изплатените средства по проекти да достигнат 235,77 млн. лв. (към момента са 58 млн. лв.)
 - по Приоритетна ос 3 „Биоразнообразие” договорените средства да нараснат от 47,76 млн. лв. в момента, до 240,47 млн. лв., а изплатените средства по проекти да достигнат 64 млн. лв. (към момента са 14,8 млн. лв.)
- ✚ Провеждане, по график, на срещи с всички консултанти и общините - бенефициенти на техническите помощи.
- ✚ Организиране на обучения за бенефициенти по Приоритетните оси за сектори „Води”, „Отпадъци” и „Биоразнообразие”.
- ✚ Започването на пред-проектните проучвания на два стратегически проекта “Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност” и “Проучване и разработване на пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно

съхранение на опасни отпадъци от домакинства”, с финансов ресурс над 32 млн.швейцарски франка, по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество (БШПС).

- ✚ По Програмни области 1 - Интегрирано управление на морските и вътрешните води и 2 - Биологично разнообразие и екосистеми на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП), с финансов ресурс по двете програми над 18 млн.евро., по които МОСВ е определено за програмен оператор да се: да се защитят програмите в процеса на оценката и одобрението им от донорите; да се разработят системите за финансово управление и контрол и да се обявят покани за набиране на проектни предложения по тях.

Резултати

- ✚ Продължава прилагането на възприетия нов подход за управление на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” (ОПОС), който се основава на въведените, в края на 2009 г., изисквания за икономическа ефективност и екологична, и техническа целесъобразност на проектите, които могат да бъдат финансирани по ОПОС, така че да се гарантира добро управление и ефикасно използване на ограничения финансов ресурс. Прилага се новия принцип на подбор на проекти - „директния”, който позволява финансирането на приоритетни и качествени проекти.
- ✚ Към 3 януари 2012 г. по ОПОС са сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в размер на 1,87 млрд. лв. (53,23 %) от общия размер на средствата по програмата. Плащанията по вече сключените договори са в размер на 387 млн. лева (11 %) от общия ресурс на програмата. Към края на юли 2009 г. разплатените средства са били едва 46 млн. лева.
- ✚ МОСВ отчита огромен напредък по проектите, съфинансирани чрез Кохезионния Фонд – Регламент 1164/94 г. (бивша програма ИСПА). Към 31 декември 2011 г. по КФ 1164/94 г. в сектор „Околна среда“ са договорирани общо 1,073 млрд.лв. Към изпълнителите на договорите за строителство, строителен надзор и услуги са разплатени 850 млн. лв. Усвоените средства от бюджета по финансови меморандуми спрямо договорените по финансови меморандуми са 79,54 %. За сравнение - за периода от 2003 г. до средата на 2009 г. по ИСПА - основно за инфраструктурни проекти в сектор „Води” и частично в сектор „Отпадъци”, са разплатени 351 млн. лв. към строителите на тези обекти, т.е. за последните две години са изплатени повече средства отколкото за предходните 6 години – близо 500 млн. лв.
- ✚ По програма ИСПА в сектор околна среда са построени 15 пречиствателни станции за отпадъчни водни за близо 3 млн. еквивалент жители, изградена е 246 км водопроводна и 182 км канализационна мрежа. Въведени са в експлоатация 5 регионални депа за твърди битови отпадъци в регионите Монтана, Русе, Севлиево, Силистра и Созопол, обслужващи 29 общини.
- ✚ Изпълнението на двете програми по ЕИП ще допринесе: за добрия екологичен статус на българските морски и вътрешни води чрез по-интегрирано управление, подобрен мониторинг и повишен капацитет за оценка на екологичния статус; за спирането загубата на биологично разнообразие чрез информираност и образование за биологичното разнообразие и еко системните услуги, както и чрез защита срещу инвазивни чужди видове. Ще бъде създадена мрежа за наблюдение на инвазивните видове в региона и възможности за изграждането на дребно мащабна инфраструктура, подпомагаща съхраняване в условия *ex-situ* и обитаване на диви видове, близки до естествената им среда.
- ✚ Реализацията на двата проекта по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество ще позволи намирането на национално решение на дългогодишния

проблем с излезлите от употреба пестициди. Ще бъде създадена единна национална методика за въвеждането на новото законодателство на ЕС, с което и у нас се регламентира събирането и обезвреждането на опасни отпадъци от бита (лекарства, батерии, битова химия и др.).

Политика: Опазване и подобряване състоянието на водните ресурси

В страната ни са определени четири района за басейново управление на водите. Дунавският район обхваща водосборните области на реките на Северна България, които се вливат в р. Дунав. Черноморският район обхваща водосборите на реките в Източна България, които се вливат в Черно море, включително вътрешните морски води и териториално море. Източнобеломорският район се отнася до водосборите на реките Марица, Тунджа, Арда и Бяла река, а Западнобеломорският район обхваща водосборите на реките Места, Струма и Доспат.

Приоритети/Дейности

✚ Да осигурим изпълнението на инвестиционните мерки за изграждане на пречиствателни станции и канализации - агломерациите с над 10 000 е.ж. са 85, а тези между 2 000 и 10 000 е.ж. са 273. За агломерациите с над 10 000 е.ж. към края на 2011 г. има осигурено биологично пречистване на отпадъчните води на 44 агломерации, като 3 от тях са изградени със средства от Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”. От останалите 41 агломерации, за 4 се изпълняват одобрени проекти, финансирани от ОПОС, за 18 агломерации са подадени проекти за пречиствателни станции, които се оценяват. Със съвместни усилия МОСВ и бенефициентите отстраняваме пропуски по тях и предвиждаме през първото полугодие всички да бъдат одобрени и да започне изпълнението им. За останалите 19 агломерации проектите следва да бъдат подадени за оценка до 20 февруари 2012 г., като всички бенефициенти по тях са взели участие в предварителни консултации. За по-малките агломерации, до 10 хил. е.ж., също има отворена процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

В процес на оценка са 9 проекта, на обща стойност 366,83 млн. лв., по процедура по ОПОС за „Подготовка и изпълнение на проекти за подобряване и развитие на инфраструктура за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 е. ж.” – за Дулово, Нова Загора, Елхово, Балчик (за града), Гълъбово, Приморско (Китен), Кюстендил, Сандански и Столична община.

По процедура по ОПОС за „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 е. ж.” до 31 декември 2011 г. са подадени 31 проектни предложения, на стойност 1,248 млрд. лв. От тях в процес на изпълнение са 2 договора с общини Трявна и Тервел за 29,7 млн. лв. Одобрени са проектите на общините Средец (9,5 млн. лв.) и Козлодуй (23,67 млн. лв.). В оценка са 26 проектни предложения на общините: Кнежа, Пирдоп, Хисаря, Кричим, Пещера, Ловеч, Монтана, Велики Преслав, Провадия, Стамболийски, Раковски, Варна, Карлово, Бяла (Русе), Бяла Слатина, Бургас (Горно Езерово), Бургас (Банево, Ветрен и Бургаски минерални бани), Столична община (Суходол), Шумен, Червен бряг, Банско, Гоце Делчев, Свищов и новите големи проекта в сектор „Води” – Пловдив, Асеновград и Добрич.

Изпълняват се два големи проекта - „Интегриран проект за водния цикъл на гр. Враца” (подписан на 21 декември 2009 г.) и „Интегриран проект за водния цикъл на гр. Габрово” (подписан на 23 февруари 2010 г.), на обща стойност близо 241 млн. лева.

През 2012 г. предвиждаме завършване на следните обекти, финансирани от ОПОС: канализация във гр. Вълчи дол, канализация кв. Меден рудник в Бургас, ВиК мрежа гр. Попово, ПСОВ Вършец, Лот 3 и 4 на канализационни колектори в Столичния квартал Овча купел, канализация и ПСОВ в Лозница, както и започване на изпълнението на проекти за подобряване на водоснабдителна и канализационна инфраструктура в 35 агломерации.

На 9 ноември 2011 г. е обявена покана за Изграждане на ВиК мрежи и пречиствателни станции за агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата е 300 млн. лв. Допустими бенефициенти са 147 общински администрации, на чиято територия попадат допустимите по процедурата 236 агломерации. Ще се финансират проекти в напреднала фаза на подготовка, по които предстои да започнат или вече са започнали строителни дейности.

С обявената процедура по ОПОС „Стратегическо планиране и укрепване на капацитета на структурите, ангажирани в процеса на реформиране на ВиК сектора, за осигуряване устойчиво управление на ВиК инфраструктурата” със средства по нея, в размер на 12 млн. лв., целим да подпомогнем успешното реформиране на ВиК сектора и устойчивото управление на ВиК инфраструктурата в страната.

По програма ИСПА са изградени и въведени в експлоатация 15 пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) за 2 843 591 е.ж. с общ капацитет 950 164 куб.м./ден. Изградени са 246 км водопроводна мрежа и 182 км канализационна мрежа. Напълно завършени и въведени в експлоатация са ПСОВ за градовете: Горна Оряховица, Благоевград, Пазарджик, Смолян, Севлиево, Бургас Меден – Рудник, Монтана, Ловеч, Попово, Балчик, Кюстендил, София (Кубратово) , Варна, Сливен, Търговище; Пречиствателните станции за питейни води в Мала Църква и Пасарел; каналната помпена станция в Нови Искър и помпената станция в ж.к. Аспарухово (Варна); ВиК мрежите на градовете: Варна, Кюстендил, Търговище, Горна Оряховица, Смолян, София (Довеждащ канализационен колектор Банкя-Какач, Рилски водопровод и ляв Владайски канализационен колектор, Десен перловски колектор, Десен слатински колектор, Десен Владайски колектор и водопровода по бул. Черни връх), Балчик и на с. Ивайло, област Пазарджик.

С цел окончателно приключване и отчитане на Програмата, сме представили в ЕК окончателни доклади за осем ИСПА мерки, за други пет са изготвени окончателни доклади, които са в процес на между-институционално обсъждане и последващо изпращане на ЕК. Последните осем финални доклади по удължени финансови меморандуми ще бъдат представени в ЕК в началото на 2013 г.

 Да минимизираме риска за здравето на населението от употребата на питейни води с наднормено съдържание на нитрати. Да извършим обработка на резултатите от мониторинга на нитратите в повърхностните и подземните води - съставяне на карти и таблици. Съвместно с Министерство на земеделието и храните

да продължим стриктния контрол по изпълнението на „Програмата за ограничаване и предотвратяване на замърсяването с нитрати от земеделски източници”.

- ✚ **Да намалим неблагоприятните последици от наводненията върху човешкото здраве, околната среда, стопанската дейност и културното наследство на страната.** След извършване на предварителната оценка на риска от наводнения за всеки речен басейн ще се изготвят Карти на заплахата и риска от наводнения, на районите за които са определени, че има значителен потенциален риск от наводнения или може да се предвиди такъв – до декември 2013 г. Плановете за управление на риска от наводнения, за определените райони ще се разработят до декември 2015 г. и ще включват мерки за намаляване на потенциалните неблагоприятни последици от наводненията за човешкото здраве, околната среда, културното наследство, техническата инфраструктура и стопанската дейност, включително и мерки за намаляване на вероятността от наводнения.
- ✚ **Да изготвим и се приеме Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор до 2035 г.**
- ✚ **Да усъвършенстваме регулаторната рамка за осигуряване на добро състояние на повърхностните и подземните води** с приемане на законодателни мерки (четири наредби)
- ✚ **Да извършим подготвителните дейности, предшестващи разработването на Морската стратегия на Р. България и Програмата от мерки към нея, изпълнението на които ще доведе до постигане на добро състояние на околната среда в Черно море до 2020 г.** Това включва първоначална оценка на текущото състояние на морската околна среда, в т.ч.: формулиране на критериите за добро състояние; преглед и количествена оценка на източниците на въздействие и натиск върху състоянието на морската околна среда; формулиране на екологични цели и индикатори за наблюдение и оценка; социален и икономически анализ на различните видове ползвания и оценка на разходите за предотвратяване по-нататъшното влошаване и деградация на морската околна среда; подготовка на доклад за резултатите от първоначалната оценка и представянето му в ЕК и ЕАОС. Планираме подготвителните дейности, предшестващи разработването на Морската стратегия да завършат до средата на 2012 г., а Морската стратегия и Програмата от мерки за постигане на добро състояние на морската околна среда да бъдат разработени, подложени на обществено обсъждане и приети до края на 2014 г.

Резултати

- ✚ *Постигане на интегрирано управление на водите, чрез въвеждане на оптимален модел по отношение на собствеността и управлението на водната инфраструктура и възможностите за финансиране, за рационалното използване и справедливото разпределение на водните ресурси за населението, икономиката и екосистемите, както и опазване и възстановяване на количеството и качеството на водите.*
- ✚ *Намаляване на замърсяването на водните тела от непречистени битови отпадъчни води от населените места и от производствени отпадъчни води за постигане на добро състояние на повърхностните и подземните води на територията на страната до 2015 г.* Мерките са насочени към подобряване на инфраструктурата за събиране и пречистване на отпадъчните води от агломерациите с над 10 000 еквивалентни жители, както и за агломерациите с над 2 000 еквивалентни жители в изпълнение на ангажиментите на страната, което ще доведе до намаляване на замърсяването на подземните и отпадъчните води чрез намаляване на количеството товар и подобряване на химическото състояние на повърхностните води (отстраняване на биогенните елементи – азот и фосфор).

- ✚ *Минимизиране на риска за здравето на населението от употребата на питейни води с наднормено съдържание на нитрати.*
- ✚ *Достигане и поддържане на доброто състояние на околната среда в Черно море. Проучване на цялостния комплекс от въздействия и натиск от природни и антропогенни фактори върху морската околна среда и най-вече върху нейното биоразнообразие и живи ресурси.*
- ✚ *Предотвратяване и намаляване на неблагоприятните последици от наводненията върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност. Проучване на явленията, свързани с риск от наводнения, включително и в исторически план, проекти и проучвания за определяне на териториите с риск от наводнение, потенциалните заплахи и щети, определяне на необходимите мерки за защита на тези райони, създаване на система за ранно предупреждение, провеждане на обучителни и информационни кампании по проблемите, свързани с наводненията, провеждане на консултации с обществеността.*

Политика: Устойчиво управление на отпадъците

Приоритети/Дейности

- ✚ **Да изградим цялостна инфраструктура за третиране на отпадъците в страната - регионални системи, включващи съоръжения за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на различните видове отпадъци, образувани в страната.** За България е предизвикателство достигането на амбициозните цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, които следва да бъдат постигнати до 2020 г. Ускоряване на подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници до най-малко 50 % от общото им тегло, не по-късно от 2020 г.

По приоритетната ос 2 за сектор „Отпадъци” на ОПОС се изпълняват 17 договора на стойност 355,8 млн. лв. (12 договора за техническа помощ и 5 договора за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците в региони Ботевград, Видин, Бургас, Столична община – I етап, Перник). Успешно изпълнени са 16 проекта по процедурата за техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти. Общата усвоена безвъзмездна финансова помощ по тези проекти възлиза на 6,8 млн. лв. Проектното предложение за Завод за механично-биологично третиране на отпадъците, част от интегрирания проект за управление на битовите отпадъци на София (на обща стойност 360 млн. лв. и най-големият проект по ОПОС), е представено през ноември 2011 г. в ЕК за оценка. Стойността на тази фаза на проекта, е около 200 млн. лв.

Четиринадесет проектни предложения са в процес на оценка: Малко Търново, Борово (Бяла, област Русе), Варна, Велико Търново, Габрово, Добрич, Костенец (Самоков), Левски (Никопол), Луковит, Панагюрище, Плевен, Разлог, Стара Загора и Ямбол на обща стойност 375,5 млн. лв.

Със средства по програма ИСПА през 2012 г. ще продължи строителството на регионален център за управление на отпадъците гр. Кърджали със седем претоварни станции, който ще бъде завършен до края на годината, както и закриването на осем стари сметища. Предстои възлагане на договори за строителство за закриването на 14

стари сметища, от които първоначално в населените места Берковица, Лом, Севлиево, Дряново, Русе, Сливо поле, Иваново и Созопол, разположени в регионите Монтана, Русе, Севлиево, Созопол.

По реда на ПМС № 209/ 20.08.2009 г. през 2012 г. със средства от държавния бюджет ще се финансират проекти за закриване на 11 общински депа за битови отпадъци на общините Долни Чифлик, Разград, Завет, Венец, Калояново, Баните, Раковски, Вършец, Якоруда, Кула и Столична община (Д. Богров) на обща стойност 15,845 млн. лв. и 1 проект за изграждане на регионално съоръжение за предварително третиране на битовите отпадъци от общините Хитрино, Венец и Каолиново на стойност 5,475 млн. лв. Към момента са изпълнени 7 проекта за закриване на общинските депа в Алфатар, Кайнарджа, Кресна, Бойчиновци, Сливо поле, Ситово, Вълчедръм на обща стойност 1,715 млн. лв. С това целим да предотвратим редица негативни последици за околната среда: да се предотвратят рисковете от замърсяване на подземните води, които са включително и за питейни нужди; да се намали използването на все по-големи площи от територията на страната ни за депа или многобройни съоръжения за отпадъци.

- ✚ **Да се приеме и започнем прилагането на нов Закон за управление на отпадъците и разработим необходимите подзаконовни нормативни актове**
- ✚ **Да разработим нормативни и стратегически документи за управлението на строителните отпадъци.** За постигане на поставените високи цели за рециклиране на отпадъците от строителство и разрушаване от почти 0 % през 2010 г. до 70 % до 2020 г., и за ограничаване на вредните въздействия на генерираните строителни отпадъци да започнем реализирането на утвърдения Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р България за периода 2011 – 2020 г. Да разработим и се приеме Наредба за управление на отпадъците от строителство и разрушаване и Ръководство за управление на строителните отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.
- ✚ **Да изготвим нормативната база за регулиране управлението на биоотпадъците в страната** и по-конкретно: създаване на модел за разделно събиране на биоотпадъците и осигуряване на чисти суровини за получаване на висококачествен компост; въвеждане на стандарти и минимални изисквания към техниките и технологиите за компостиране, регламентиране на изискванията за компостта (крайния продукт, получен при третирането на биоотпадъците) и създаване на система за осигуряване на качеството на крайния продукт. За намаляване на въздействието върху околната среда от депонирането на биоразградими битови отпадъци (БрБО), са въведени изисквания за поетапно намаляване на количеството БрБО, обезвреждани чрез депониране. Целите на директивата са отнесени към общото количество образувани БрБО през 1995 г. и за Р. България включват намаляване на количество на БрБО, както следва: до 50% – в срок до 2013 г.; до 35% – в срок до 2020 г.

Резултати

- ✚ С цел фундаментално да се подобри съществуващото законодателство по управление на отпадъците и да се транспонира Рамковата директива относно отпадъците, през 2011 г., изготвихме проект на нов Закон за управление на отпадъците. С него се въвеждат нови изисквания за управление на отпадъците и се повишава значението на дейностите по рециклиране и оползотворяване на отпадъците, насочвайки усилията за създаване на „рециклиращо общество”. Въвежда се за първи път подход, отчитащ целия „жизнен цикъл на продуктите и

материалите”, а не само отпадъчната фаза, като се насочват усилията към намаляване на въздействието върху околната среда от образуването и управлението на отпадъци.

- ✚ *Изграждане на цялостна инфраструктура за третиране на отпадъци в страната и разработване на нормативна рамка с което се постига: ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху здравето на хората и предотвратяване на редица екологични проблеми, чрез увеличаване на количествата рециклирани, оползотворени и екологосъобразно обезвредени отпадъци (изхвърляни в нерегламентирани сметища, в реките, край пътищата; рискове за замърсяване на подземните води, които се използват и за питейни цели) и намаляване на натиска върху околната среда, в следствие на прекомерна експлоатация на природните ресурси*
- ✚ *Създаване на интегрирана рамка за управление на строителните отпадъци, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните строителни отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за изграждане на съоръжения за преработването им.*
- ✚ *Регламентиране на основните отговорности, ангажименти и задължения на заинтересованите лица, свързани с управлението на строителните отпадъци и насърчаване на поетапното създаване на пазар на материали от рециклирането на строителни отпадъци, като се предвижда въвеждане на нормативно установени количествени цели за влагане на рециклируеми материали при изграждането на нови строежи.*
- ✚ *Продължаване на подобряването на работата на организациите по оползотворяване на отпадъци и на лицата, изпълняващи индивидуално задълженията си с цел максимално да се разшири обществената полза от системите за разделно събиране.*
- ✚ *Намаляване употребата на полиетиленови торбички с цел максимални ползи за околната среда, свързани с подобряване чистотата на населените места, местата за отдих и туризъм, земеделските земи и др.*
- ✚ *Подобряване на чистотата на пътищата и намаляване на риска за населението от непочистените отпадъци.*

Политика: Подобряване качеството на атмосферния въздух

Приоритети/Дейности

- ✚ **Методически да подпомагаме общините и да осъществяваме контрол при изпълнение на общински програми, съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух, в районите с нарушено качество на атмосферния въздух. Целта е да се осигурят актуализирани и приети с решения на съответните общински съвети програми с извършена моделна оценка на приноса на източниците на емисии към нивата на замърсяване и определени мерките за достигане на нормите за КАВ.**
- ✚ **Да се изпълнява Националната програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух. По този начин ще се постигне изпълнение на поетите от страната ангажименти с Договора за присъединяване за достигане на национални тавани за определени замърсители, подобряване на качеството на атмосферния въздух в населените места, намаляване на трансграничния пренос на замърсители.**
- ✚ **Да извършим изменения в нормативната уредба относно индустриалните емисии.**

- ✚ Да упражним контрол по въвеждане в експлоатация на сероочистващите инсталации на големите ТЕЦ в страната, в т.ч. на Брикел, Марица Изток 2, Марица Изток 3, ЕИЕС Марица Изток 1, Марица 3 Димитровград, Бобов дол. През 2012 г. ще бъдат завършени и въведени в експлоатация сероочистващите инсталации за блок 5 и 6 на ТЕЦ Марица Изток 2, финансирани по програма ИСПА.

Резултати

- ✚ Достигане на добро качество на атмосферния въздух (КАВ) на територията на цялата страна.
- ✚ Разработени общински програми за качество на въздуха с определени мерки за достигане на нормите за КАВ.

Наднормени нива на замърсяване се констатират по показатели серен диоксид, азотни оксиди, фини прахови частици (ФПЧ10), въглероден оксид, олово и кадмий. Проблемът с наднормените нива на серен диоксид е свързан основно с емисиите на този замършител от топлоелектрически централи, които не са изпълнили задълженията си за привеждане в съответствие със изискванията на законодателството, както и с използването на нискокачествени въглища за битово отопление през зимата. Замърсяването с азотни оксиди и въглероден оксид е проблем на най-големите градове и се дължи основно на значителното нарастване на трафика на автомобилния транспорт през последните години. Източник на наднорменото замърсяване с олово и кадмий са емисиите от някои предприятия на цветната металургия.

За България в краткосрочен и средносрочен аспект най-сериозен проблем във връзка с качеството на атмосферния въздух са наднормените нива на съдържание на фини прахови частици в много общини на страната. Съществен принос към наднормените нива на ФПЧ10 имат: широкото използване на твърди горива (особено нискокачествени въглища) за битово отопление, неблагоустроените селищни територии, неподдържането на уличната мрежа, емисиите от индустриални инсталации (най-вече топлоелектрическите централи), промишлените инсталации и транспорта. Поради естеството на проблема, за малко от дейностите, свързани с нарушеното качество на въздуха, могат и ще търсим решения на национално ниво. Това са ограничаването на емисиите и контролът на промишлените инсталации и контролът върху качеството на използваните горива. Останалите дейности са от компетентност на общинските власти и съгласно действащата нормативна уредба те са тези, които имат най-големи задължения и отговорности по поддържането на КАВ на местно ниво. В случаите на нарушено качество на въздуха, общинските органи са тези които могат да предприемат мерки за разработване на проекти за устойчив градски транспорт, за регулиране на трафика, за поддържане в добро състояние на пътната инфраструктура, за контрол на строителните обекти и дейности, за ограничаване на откритите незалесени и незатревени площи, и за контрол на използваните в бита на горива.

Политика: Намаляване и предотвратяване на неблагоприятното въздействие, предизвикано от климатичните промени, върху човешкото здраве, екосистемите и националното стопанство

Приоритети/Дейности

- ✚ Да стартираме разработването на Национална стратегия за адаптация към промените в климата, с която да се определят необходимите мерки за адаптация на

чувствителните сектори към нехарактерни температури за съответния регион и климатичен пояс (поради преместване на поясите). Наличието на нехарактерни климатични характеристики поражда необходимост от адаптация на гори, растителност, хранителни култури, животински видове.

- ✚ **Да разработим и се приеме Национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г. (НПДИК 2013-2020 г.).** Планът ще бъде основа за провеждане на ефективна политика за ограничаване на емисиите на парникови газове и насърчаване на ниско-въглеродните технологии, суровини и горива.
- ✚ **Да разработим и се приеме Закон за дейностите по изменение на климата, с който да се определят компетентните институции по въпросите на изменението на климата и да се определи рамката на техните отговорности.**
- ✚ **Да продължим прилагането на Националния план за разпределение на квоти (НПРК) за периода 2008-2012 г.:** разпределението на квоти за 2012 г. на оператори участващи в схемата за търговия с емисии на парникови газове; отразяването на годишните заверени емисии от верифицираните доклади, предадени до 31 март на съответната година, за всяка инсталация в Националния регистър; предаването на квоти от емисии с цел тяхната отмяна равняващо се на годишните верифицирани емисии от оператори на инсталации в Националния регистър и отмяната на общо количество предадени квоти.
- ✚ **Да продължим подобряването и укрепването на Националната система за извършване на инвентаризациите на емисиите на вредни вещества и парникови газове.** Целта е усъвършенстване и постигане на стабилност на системата за управление и контрол качеството на националните инвентаризации на парникови газове и вредни вещества, чрез подобряване на процедурите по документирание и архивиране на информацията и подобряване на специфичните секторни процедури.
- ✚ **Да прилагаме възможностите за финансиране на проекти за намаляване на емисиите на парникови газове чрез Националната схема за зелени инвестиции.** Създадена е Национална схема за зелени инвестиции, чрез която България може да участва в международния механизъм за търговия с емисии по чл. 17 от Протокола от Киото. България и Австрия сключиха споразумение за продажба на Предписани емисионни единици. Приходите от сделката ще бъдат използвани за финансиране на проекти за енергийна ефективност на училища и детски градини, както и за подпомагане на инсталации на биомаса и биогаз на територията на България. Изпълнението на тези проекти ще доведе до значително намаляване на емисиите на парникови газове в атмосферата.

Резултати

- ✚ *Създаване на нова стратегическа и нормативна рамка за осъществяване на националната политика за намаляване емисиите на парникови газове.*
- ✚ *Успешно участие на страната в европейската и международната търговия с емисии на парникови газове и генериране на приходи от продажбата на свободни емисии*

Политика: Ограничаване и спиране на загубата на биологично разнообразие

Приоритети/Дейности

- ✚ **Да продължим ускореното разработване и издаване на заповеди за обявяване и промяна в границите на защитени територии и защитени зони и определяне на ограничителни режими за различни дейности в тях.** През 2011 г. са издадени

заповеди за обявяване на 102 защитени зони за опазване на дивите птици и са изготвени проекти на заповеди за обявяване на 35 броя защитени зони за опазване на природните местообитания и местообитания на видове. През 2012 г. ще бъдат изготвени още 50 броя проекти на заповеди за защитени зони за опазване на природните местообитания и местообитания на видове. Ще бъдат издадени заповеди за обявяване на 12 защитени зони за опазване на дивите птици. Ще бъдат издадени заповеди за обявяване на 35 защитени зони за опазване на природните местообитания и местообитания на видове. Към януари 2012 г. са обявени 956 броя защитени територии, съгласно Закона за защитените територии. До края на 2012 г. предвиждаме процедиране на 30 предложения за обявяване и промени в площите на защитени територии

- ✚ **Да се разработят и приемат планове за управление на защитените територии и планове за действие за растителни и животински видове**, които са важен инструмент за държавните и местните органи за подпомагане на контролните им функции, както и за търсене на финансови източници за изпълнение на мерките в тях. Действащите към момента планове за действие за редки и защитени растителни и животински видове са 13 броя. В процес на разработка са 10 плана за действие за редки и застрашени растителни и животински видове. Действащите към момента планове за управление на защитени територии са 46 броя. Предвижда се до края на 2012 г. да одобрим 7 планове за действие за редки и застрашени растителни и животински видове и 4 плана за управление на защитени територии.
- ✚ **Да продължим изпълнението на важните проекти в сектор „Биоразнообразие“**, финансирани по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ (ОПОС): Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове; Разработване и внедряване на информационна система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000 и Национална информационна и комуникационна стратегия за мрежата Натура 2000; Теренни проучвания на разпространение на видове/ оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна- фаза I.

Продължаваме изпълнението на 23 договора/заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност над 47,7 млн. лв.

- по процедура „Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в Република България” се изпълняват 3 заповеди за отпускане на безвъзмездната финансова помощ и 14 договора на обща стойност 14,88 млн. лв.;
- по процедура „Развитие на мрежата НАТУРА 2000” се изпълняват 3 заповеди на министъра на околната среда и водите за отпускане на безвъзмездната финансова помощ на стойност 27,36 млн. лв.;
- по процедура „Разработване на План за управление на Природен парк Българка” е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 2 млн. лв.
- по процедура „Разработване на План за управление на Природен парк Беласица” е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 1,16 млн.лв.
- по процедура „Актуализиране на План за управление на Национален парк Централен Балкан” се изпълнява заповед на министъра на околната среда и водите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 2,36 млн.лв.

Резултати

- ✚ Обезпечаване на ефективна защита на природни местообитания и видове с европейско и национално значение в Националната екологична мрежа и извън нея.
- ✚ Осигуряване на нормативни предпоставки за подпомагане на собственици на земеделски земи чрез директни плащания по новата Мярка 213 „Плащания по Натура 2000 и плащания, свързани с Директива 2000/60/ЕС” по Програмата за развитие на селските райони.
- ✚ Усъвършенстване на подходите и мерките за опазване и устойчиво управление на биологичното разнообразие, в съответствие с актуалните национални и международни условия.
- ✚ Създаване на възможности за развитието на туризма, вкл. на всички форми на специализирания туризъм, както и за прилагане на устойчиви практики за ползване на природните ресурси

Политика: Усъвършенстване на мониторинга и осигуряване на навременна, целенасочена, подходяща и надеждна информация за околната среда

Реализирането на тази политика е един от най-ефективните начини за справяне с екологичните предизвикателства и проблеми, както и за формиране на екологична култура.

Приоритети/Дейности

- ✚ Да осигурим информация за морфологичните елементи за качество на водите, които са задължителни, съгласно изискванията на българското законодателство и Европейската Рамкова Директива за Води. Това ще допринесе за изпълнение на ангажиментите на страната във връзка с докладване на данни и информация към ЕАОС и ЕК (международна интеркалибрация), актуализацията на плановете за управление на речен басейн (ПУРБ) и разработването на следващите ПУРБ от басейновите дирекции, както и за започване на процеса за валидация на границите на речните типове в България.
- ✚ Да продължим прилагането и последващото усъвършенстване на процедурите, включени в единния подход за осигуряване и контрол на качеството на измерванията на нивата на атмосферните замърсители. Ще бъде осигурен достъп на общините до данните от автоматичните измервателни станции от Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух в реално време
- ✚ Да осигурим подробни данни за почвите от мониторинговата мрежа – I ниво, с цел сравнимост и рефериране към Европейската база данни за почви.
- ✚ Да осигурим необходимите наблюдения и данни за оценка на състоянието на обектите, включени в Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие, в т.ч. и за нуждите за докладване по Директивата за птиците и Директивата за местообитанията през 2013 г. Ще бъде събрана актуална информация за разпространението и числеността на безгръбначни животни, земноводни и влечуги, риби, бозайници, висши растения, мъхове и гъби, китоподобни, разпространение на гнездящи птици и направена оценка на състоянието и местообитания им на национално ниво.
- ✚ Да осигурим възможност за предоставяне на информация от задължените лица чрез изграждане на публични регистри. Това ще улесни предоставянето,

обобщаването и анализа на информация, която ще послужи за докладване на страната до ЕК, Евростат и Базелската конвенция.

- ✚ Да продължим участието и прилагането на европейските инициативи – Обща система за информация за околната среда за Европа (SEIS), Инфраструктура за пространствени данни (INSPIRE) и Глобален мониторинг на околната среда и сигурност (GMES).
- ✚ Да продължим политиката за увеличаване на обема и подобряване на качеството на информацията за околна среда със създаване на нов интернет портал на министерството, както и чрез актуализиране на интернет страниците на структурите ни.
- ✚ Да продължим развитието на информационните центрове за обществеността в МОСВ и структурите ни.

Резултати

- ✚ Унифициране на използваните национални методи и средства за измерване в съответствие с изискванията на европейските стандарти.
- ✚ Подобряване на капацитета за определяне и оценка на хидроморфологични елементи за качество на повърхностните води
- ✚ Актуализиране на Националната автоматизирана система за контрол качеството на атмосферния въздух
- ✚ Подобряване на базата и хармонизиране на изпълнението на схемите за мониторинг на Горски екосистеми ниво II
- ✚ Осигуряване на представителна информация за почвите чрез усъвършенстване схемите за почвен мониторинг в съответствие с ангажиментите на страната към ЕС.
- ✚ Ефективен мониторинг на биологичното разнообразие
- ✚ Подобряване на предоставянето на публична информация за отпадъци и продукти след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.
- ✚ Промяна в поведението на обществеността за съзнателно опазване на околната среда и природата.

Политика: Продължаване на засилената контролна дейност

Приоритети/Дейности

- ✚ Планираните от 16-те РИОСВ обекти за контрол през 2012 г. са съобразени с целите на Закона за опазване на околната среда и секторните закони. Приоритетите за контрол са:
 - **производствените и горивни инсталации** /в т.ч. емисионен мониторинг на изпусканите вредни вещества в атмосферния въздух/, инсталации за съхранение на бензини, хладилни и климатични и инсталациите със значителен принос на замърсители в атмосферния въздух, водещи до нарушаване на неговото качество – основно топлоелектрическите централи до приключване изграждането на сероочистващите инсталации;
 - **районите с нарушено качество на атмосферния въздух (КАВ)** по отношение на фините прахови частици (планирани 2840 проверки);
 - изпълнението от страна на операторите на условията и изискванията, поставени в издадените им разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води и Комплексни разрешителни (планирани 2318 проверки);
 - изпълнението на задълженията на кметовете на общините по отношение на мерките за третиране на отпадъци от строителство и събаряне на сгради,

ликвидиране на нерегламентираните сметища и недопускане на новообразувани такива;

- почитването и опазването от замърсяване на републиканската и общинска пътна мрежа на територията на страната;
- **лицата, които не са привели площадките за дейности с отпадъци от метални опаковки, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори и излезли от употреба моторни превозни средства, съгласно изискванията на чл.13а, ал.3 от ЗУО, а тези които са ги привели дали изпълняват условията по издадените разрешения. Ще продължат проверките на лица пускащи на вътрешния пазар опаковани стоки, както и на търговските обекти и лица, пускащи на пазара полимерни торбички (планираните 5124 проверки);**
- **спазване на режимите на защитените територии и защитените зони от мрежата „НАТУРА 2000”.** Предвидени са и проверки на терен във връзка с изпълнение на условия в издадени решения по оценка за съвместимост (планирани 1658 проверки на защитени територии и защитени зони);
- **физически лица, които размножават и отглеждат видове от дивата флора и фауна, включени в приложенията на Регламент на Европейската общност, както и на зоомагазини, където се предлагат с цел търговия такива екзотични видове.** (планирани 1002 проверки);
- **билкозаготвителните пунктове** по отношение на видовете и количествата билки, условията, при които се обработват, както и съпровождащите ги документи (планирани 600 проверки);
- **изпълнението на условията в издадените комплексни разрешителни на всички оператори, осъществяващи производствена дейност.** Ще бъде засилен контролът спрямо оператори, при които е констатирано несъответствие с условията в комплексните разрешителни при проверките от 2011 г. (планирани 377 проверки);
- **предприятията и съоръженията, където са разположени опасни химични вещества** в количества, равни или по-големи от тези, посочени в приложение 3 на ЗООС. Приоритетно ще бъдат проверени предприятията, оценени като високо рискови. Чрез интернет - страницата на МОСВ се поддържа публичен регистър на издадените разрешителни, който е достъпен за обществеността (планирани 170 проверки);
- съответствието с ограниченията за производство и употреба и пускане на пазара на нови устойчиви органични замърсители (планирани 1125 проверки).

 Основните направления и приоритети на контролна дейност осъществявана от 4-те басейнови дирекции през 2012 г. чрез планираните 7580 проверки, са свързани с контрол:

- **на значимите водоземания по разрешителни за водоземане** – разрешителни с цел производство на електроенергия от ВЕЦ, промишлени цели и други с по-значителни водни количества;
- **на дейности със значимо влияние върху състоянието на водните обекти** (разрешителни за добив на баластра);
- **за установяване поддържането на проводимостта на речното легло и осигуряване на минимално допустим отток в реките,** както и възможността за безаварийно провеждане на високи води;
- **на обекти без разрешителни или такива с изтекъл срок на действие на разрешителното,** както и на обекти, от които не е постъпила информация за изпълнение на условията на издадените разрешителни;

- на задълженията за заплащане на такси по чл.194 от Закона за водите и предприемане на действия за повишаване събираемостта.

✚ През 2012 г. предмет на засилени проверки от 3-те дирекции на националните паркове, с провеждането на 2500 проверки ще бъдат дейностите на собственици, ползватели, физически и юридически лица, осъществявани в гори, земи и водни площи в защитените територии с цел:

- **съблюдаване на режимите съгласно заповедите за обявяване и плановете за управление;**
- **прилагане на съгласувателни режими по реда на Закона за защитените територии;**
- **спазване на условията в издадени съгласувания, разрешителни и решения.**

Извън планираните проверки, експертите от РИОСВ, басейновите дирекции и дирекциите на националните паркове ще продължат да извършват извънредни проверки по подадени сигнали и жалби.

Резултати

В контролната дейност на РИОСВ, националните паркове и басейновите дирекции въведохме комплексния подход за извършване на проверките на операторите, с което се постигна по-пълна прозрачност пред обществеността за прилагането на екологичното законодателство от операторите, както и за осъществената контролна дейност. Въведохме ясен и единен механизъм за всички РИОСВ, при изпълнение на контролните им функции, чрез утвърдена Инструкция за планиране и отчитане на контролната дейност на РИОСВ и Насоките за провеждане на процедури по ОВОС, ЕО и оценка на съвместимостта със зоните по НАТУРА 2000 за планове, програми и инвестиционни предложения по отношение на изграждането на ВЕИ съоръжения. Въведохме правила и процедури за равнопоставеност при прилагане на контрол върху стопанските субекти от РИОСВ, които налагат еднакъв, а не избирателен подход към операторите и с това се постига по-пълно прилагане на екологичното законодателство и осигуряване на чиста околна среда.